

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-as PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak :
Helyben: Félévre 6.— kor. negyedévre 3.— kor.
Vidéken: Félévre 9.— „ negyedévre 4.50 „

Felelős szerkesztő :
MÓRICZ PÁL.

Egyes szám ára 4 fillér.
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL :
Arany János-utca 2. szám. — Telefon 412.

Magok a földben . . .

És még valami a kataszteri kiigazításokról.

Debreczen, április 15.

Elmultak a husvéti ünnepek is. Különösebb viharzások nélkül multak el az ünnepi napok. Csupán politikai életünk vezéreinek ajkáról hangzottak el olyan nyilatkozatok, melyek borulatot jeleznek. Am, boru után következik a derü. Politikai vihar felhőktől már nem félünk. Csirádzanak a magok a földben. A függetlenségi- és 48-as párt magvetése már bokrokat fogott. Fejlődését már nem gátolhatja meg semmi sem, senki sem. Kalászkok növekednek azokból.

Csak türelem és kitartás felebarátok! Mindkettő szükséges erénye a jógazda embernek! Hadd mérgeledjék, hadd ugránozzék más! Mi tudunk dolgozni! Mi tudunk várni is! Hisz' az anyatermészet tanított meg rája, idő kell, míg csirát fog a mag. Idő kell, míg a csirából kalászkok bontakoznak ki és hasznos gyümölcsöt arathatjuk a munkánkhoz, a kitartásunknak.

*

Azonban nemszándékunk belekontár-

kodni a magas politikába. Midőn már csirádzanak a magok a földben. A tételek boncolgatása, meddő mérscsikélése helyett inkább a szabad mezőkre vágyódnak. Ahol már a vetések zöld palástja kezd ráborulni a rögökre, honnét jóesztendő fordulását várjuk . . . A nyers termények kincseit.

Valóban kincses házunk minékünk a magyar mezőség, melynek sorsa a mi sorsunk is. Melynek terhei, ami terheink is. A melyre vonatkozó változások és rendelkezések mindnyájunkat érdekelnék, főbbként természetesen gazdálkodó testvéreinket. Most hogy az újföldadó törvény életbelép, maga után vonja a földadó kataszteri kiigazítását és a földadó százalékanak újból való megállapítását. Ezen munkálatok foganatosítására a pénzügyminiszter a szervezendő vármegyei- és városi földadó bizottságok mellé már megis bizta az előadói teendővel a kirendelt állami közveket. A Debreczenben állomásozó V. számú m. kir. kataszteri helyszínelési felügyelőség kerületébe Hajdu, Szabolcs, Szatmár, Bihar. Máramaros, Ugocsa, Bereg és Ungvármegyék és az ezen vármegyékben fekvő törvényhatósági joggal fölruházott városokat osztotta be. Az előadói teendővel pedig Horváth István, Seimerth Ede, Tarpay Béla, Ujhelyi Pál, Csutkay Béla kataszteri tisztviselőket bizta meg.

Ezek az ujosztályozások és jövedelmi fokozatok a legnagyobb érdekeit érintik a gaz-

dáknak, tehát kívánatos volna, ha a gazdasági életünk helyi tényezői a legnagyobb mértékben érdeklődnének iránta! Ugyanis „minden egyes osztályozási vidék“ minden miveltési ágra nézve külön-külön 8 (nyolc) értékfokozattal bír, tehát minden földbirtokosnak nagy érdekét képezi, hogy saját birtoka egyes földrészeiteinek értékfokozatait ösmerje.

Debreczennek van tevékeny gazdasági egyesülete! Virágzásnak indult gazdaköre a kort megértő vezetőséggel! Esetleg a vármegyei gazdaközönséget is belevonhatnák és szakemberek alkalmazásával (mérésékelt díjazás ellenében) megtehetnék, hogy a beszolgáltatott kataszteri birtok ivekre (mint az Országos Magyar Gazdasági Egyesület cselekszi a hozzáforduló tagjaival) a birtoknak minden egyes földrészetének értékfokozatát bejegyezzék! Mert a földbirtokos csakis eme értékfokozatok ismeretével védekezhetik kellő módon a kataszteri kiegészítést által megteremtett új állapotok esetleges hátrányai és méltatlan megterhelései ellen?

. . . Csirádznak, immár csirádznak a magok a földben.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 15.

Justh Gyula elnök, a mai ülést pontban tizenegy órakor nyitja meg, melyre elég szép számban jöttek össze a képviselők. A kormány

Omladozó kuriák között.

Irtá: Móricz Pál.

III.

A nemes Bernáth család még egy régi lovassági kardot őrizget. Hajlított, magyaros a pengéje ennek a kardnak, de a markolat kosara meg már külföldi divatu. Jelképek is ékítik a kard pegéjét.

Regényes történet az is, miként jutott a Bernáth-család tulajdonába ez a régi kard?

Az ötvenes években híres bálók estek Biharországban a szalárdi-fürdőn.

Az időtájt történt ez, mikor még sirva vigadt a magyar . . .

Hivatlan vendégek is betolakodtak a bálba. A környéken állomásozó osztrák lovastisztek voltak ezek a tolakodók. Node a szalárdi bálban nem akadt egyetlen nő sem, aki tánczra perdült volna velök. Mindnyájan „kikosarozták“ az osztrák tiszteket; amitől annyira megdühödött az egyik, bizonyos A—s lovaskapitány (később tábornokságig vitte fel), hogy durván felbuktatott egy urinőt . . .

A szalárdi fürdőbál ezzel véget is ért; ide nem a durva sértés ügye. A magyar nőn elkövetett sértésért Bernáth Gedeon, az egykori vitéz honvéd ezredes kért és vett elégtételt. Kardpárbajban súlyosan összevagdalta A—s osztrák kapitányt, aki később maga is restelte elkövetett férfiatlanságát, sőt évek multán ezt a régi kardot — Olaszországból — engesztelésül

adta Bernáth ezredesnek, mint állítólag a Garibaldi volt kardját.

A biharországi „kiskirályok“ között Szunyogh Albert, az agarász, a nótászerető Szunyogh Albert az első urak közé tartozott. Éppen vármegyei tiszttüjtásra gyűltek fel Váradra a megye urai, ami természetesen kedves alkalom volt a jó magyaros dárídózásra is.

A fogadó étkező szobájában most igazán szívből-lélekből muzsikált a cigány, mert Faraó nótáskezű népének meg ilyenkor volt a legbővebb szüretje. Szunyogh Albert ha valamit szeretett, úgy leginkább szerette a mi szilaj, bús nótáinkat, melyekből az ősmagyar Napkelet elfojtott vágyódásai és zúgó nádasoktól lepott pusztavilágának, az évezreddel ezelőtt elhagyott őshazának sirámosan bugó hangjai zokognak fel.

Szunyogh Albert is fent az asztalfejen, a „nagyfejűek“ társaságában inkább a nótázáson melázott el. Mintha csak az ő hatalmas magyar lelkéből áradoztak volna szét ezek a zengő hangok? Könyökére hajtotta fejét. Még szemét is lehunyta. Ne lássa senki a könnyűit.

Node, iziben felpattant akkor, midőn valahonnét a nagyterem alsó, utolsóbb végéről, az urfiak asztalától üdén, ezüstösen, andalító érzéssel dalolt bele a muzsikába egy kellemesen csengő ifju hang. Nosza, mindjárt a dalos ifjuhoz sietett Szunyogh Albert, átölelte a barnapiros legényt . . .

— Fiam! Mi szeretném lenni a vármegyénél?
— Bátyám, szolgabíróságra pályázom.

Szunyogh Albert olyannyira becsülte, szerette a magyar dalt, hogy nagy lelkesedésében szinte megütődött.

— Csak szolgabíró? . . . Hiszen, fiam eszem azt a dalos szádat, mink viczispánnak is megtesztünk.

És bárha viczispán nem is lett a jónótás urfiból, szolgabírónak beválasztották, midőn a reggelig tartó mulatságból tisztujtani felvonultak Szunyogh Albert urék.

Ott az Érméntén sűrűn következnek a hegyes tornyu magyar falvak. Bezzeg most a vendégfogás elől nem kell szökdösní a falvakon. Omladoznak a kuriák. Dülöngő kapufélfákról nem rikoltozik aranyporos tollu pávamadár Olvadászvizek csergedeznek a sároshátu halmokról.

Kedvetlenül czaminogtak a lovak a kátyus megyei uton. Szidtuk a vármegyét és már nem is mertem kérdezősködni a barátomtól.

— Meghalt . . .

— Eldobolták . . .

— A városba költözött . . . Omladozó kuriák között kocsiván ilyen szomoruan felegetett az én öreg barátom. Még a pipája is kiáludt a sok beszédétől.

— Gyihé! kicsis biztasd a lovakat. Hadd melegedjék fel a testünk, lelkünk abban a kanyargós Érméntén épült kuriában, hol még dalolgatnak liliomfehér, szép urilányok és gavallér urfiak homokfutó kocsija is gyakortább fordul a vén eperfás udvarra.

Szinház után „Angol királynő“.

részéről gróf Andrássy Gyula, Jekelfalussy Lajos, Günther Antal és Josipovich Imre miniszterek jelentek meg.

Elnök felolvassa a főrendiház átiratát, mely szerint a képviselőház legutóbbi ülésén letárgyalt vicinális törvényjavaslatokat, a kongruát és a főudvarnagyi bíraskodásról szóló javaslatokat a főrendiház változatlanul elfogadta.

Bozóky Árpád a napirendhez beszél. — Kifogásolja, hogy a kormány tagjai nem válaszolnak az interpellációkra. Ez a házszabályok flagtáns megsértése, kéri az elnököt, hogy a kormány tagjaival szemben érvényesítse a házszabályokat.

Elnök: Tiltakozik az ellen, hogy az elenzéssel szemben szigorúbban alkalmazza a házszabályokat.

Günther a kereskedelmi miniszter nevében benyújtja a pécs-bóllászéki vicinális vasút javaslatát és még néhány helyi érdekű vasút engedélyezését. — A kultuszminiszter nevében annak jelentését tanítói fegyelmi ügyekről. — Végül a maga nevében benyújtja az ungvári, makói és jászberényi törvényszékek felállítására vonatkozó javaslatot.

A jegyzőkönyv hitelesítése után az ülés véget ért.

A törökországi forradalom.

Konstantinápolyból szöknek a tisztek

Budapest, április 15.

Mértékadó diplomáciai körökben a helyzetet tisztázottnak még nem tartják. Bár úgy látszik, e percben, hogy a hatalmat a reakciós elemek szerezték meg, de még mindig nem tudjuk, ki bírja tényleg a felelőséggel párosult hatalmat: a szultán-e, a lelépő vagy a jövődö kormány, a hadsereg vagy a szofták? A bécsi külügyi hivatal óhajta az, hogy olyan tekintély vegye kezébe Törökország kormányát, aki a nyugalmat helyreállítani és aki a külpolitikát határozott irányban és felismerhetően irányítani tudja.

Mai távirataink itt következnek.

Konstantinápoly, április 15. A hadügyminiszterium most kiegészíteni igyekszik a tisztikarát, amelyekben nagy hiány van. Mert azok a tisztek, akik az ifjú-török párthoz szítottak, vagy akiket egyéb okok miatt gyűlöltek, kiadták a hadsereg kötelékéből.

Konstantinápoly, április 15. Egy ulemakból álló küldöttség kihallgatáson jelent meg a szultánnál és felkérte, hogy ezentul csak a régi szultánjelmezt viselje. Hire jár, hogy Mohamed Mukdar pasa, konstantinápolyi parancsnok megszökött. A közoktatásügyi tárcát Abdurrahman fogja átvenni. A távirati cenzurát még mindig nagyon szigorúan kezelik.

London, április 15. Annak az irádénak a szövege, mellyel a szultán a kormány lemondását elfogadta, a Times közlése szerint a következőleg szól:

— Miután ő császári felsége a kormány lemondását elfogadta, új kormány van alakulófélben, hogy a birodalom és a haza boldogulásáért és a nép biztonságáért minden képzelhető eszközzel biztosítsa. Azokat a császári csapatokat, melyek a mai népgyűlésen jelen voltak és mindazokat, kik hozzájuk csatlakoztak, semmiféle ürügy alatt sem fogják felelőségre vonni, sem őket e miatt gáncs érni nem fogja. Eszerint tehát amnesztiát kapnak. Minthogy birodalmunk, hála istennek mohamedán és a császári irodákat, melyek a szent törvény értelmében örökkévalók és fenségesek, ezentul a legnagyobb pontossággal kell végrehajtani, felesleges uralkodónk a kálifa és a hadsereg főparancsnoka utasította a seik ül izlamot, hogy

hívja fel a császári csapatokat, hogy vonuljanak vissza nyugodtan és bizalommal kaszárnyáikba, a lakosságot pedig arra, hogy térjen vissza saját ügyeihez és közölje velük azt, hogy a szultán irántuk kegyelemmel viseltelt.

Egy császári kézirat, mely Tewfik pasát hadügyminiszterre nevezi ki, e szavakkal végződik:

— Megbizom Önt, hogy olyan kabinetet alapítson, mely a szent törvényekhez alkalmazkodik, az alkotmányt tiszteletben tartja, a közrend felett örökös, hogy így összes alattvalóink biztonságát, akár mohamedánok azok, akár nem mohamedánok, biztosítsa.

Konstantinápoly, április 15. A csöcselék, amelyet katonaság vezetett, a Tanin és a Surrai-Ummet című ifjú-török lapok szerkesztőségi helységeit teljesen elpusztította és kifosztotta. Huszszein Dsahid képviselő, a Tani-i főszerkesztője és Dsavid szaloniki-i képviselő állítólag egy igen kis helységbe menekültek. Egy lap külön kiadása szerint Ali Kemal, az Ikdam főszerkesztője és Murad, a Nizam tulajdonosa fognak helyükre lépni. A többi ifjú-török képviselő és számos előkelő ifjú török részben elbujt, részben elmenekült. Katonák és polgári csapatok, valamint egyes személyek az utcákon tüntetéseket rendeznek a komiték ellen. Külön kiadásban jelentik, hogy képviselők megesküdtek a katonáknak, hogy ezentul kötelességeiket a seriatusi törvény szellemében fogják teljesíteni.

Legujabb.

Lázadás a szultán parancsára.

Konstantinápoly, április 15. A katonai lázadás a szultán akarására történt. A szultán a lázadó katonákkal szoros összeköttetést tartott fenn. Ma is egy altisztet fogadott, kit megbízott azzal, hogy adja át üdvözlését és háláját a csapatoknak. A zendülők száztíz ujtörök fejét követelték, de a szultán ennek elmentmondott, mert félt az európai közvélemény felháborodásától. Lázadók megint megöltek egy ujtörök tisztet és hét bolgárt. Az ujtörök lapok szerkesztőségeit egytől-egyig lerombolták. Földig rombolták Achmed Buctár basa villáját is. A papok azt híresztelik, hogy új választás lesz, és csak muzulmán jelöltet állítanak a kerületekben. A belügyminiszter a liberálisok megnyugtatására küldött táviratban azt írta, hogy a zendülők az ujtörök tisztek elbocsátását követelték, de a szultán ezt megtagadta. A zendülők az új török klubot is elpusztították. A levéltárban állítólag sok kompromittáló levelet találtak.

Politikai hireink.

Budapest, április 15.

Wekerle a királynál.

Bécsből jelentik: Wekerle miniszterelnök ma reggel Vértesy Géza államtitkárnak majd Zichy Aladár gróf miniszternek látogatását fogadta, kikkel hosszabb ideig tanácskozott. Fél 11-kor távozott a magyar házból és meglátogatta Bilinski osztrák pénzügyminisztert. Wekerle délután fél 1 órakor jelent meg kihallgatáson a királynál Sztérynyi államtitkár délelőtt Aehrenthal külügyminisztert kereste fel, kivel hosszabb ideig folytatott tanácskozást. Majd a hadügyminiszteriumban Hoffmann Hugó altábornagyot látogatta meg, délelőtt pedig az osztrák kereskedelmi miniszteriumban járt el több ügyben.

Ujabb bécsi távirat szerint a király Wekerle előterjesztéseit kegyesen fogadta, Wekerle kihallgatásának érdemi részéről nem nyilatkozott. A kihallgatás után Wekerle Burián közös pénzügyminiszterrel tárgyalt és délután öt órakor visszautazott Budapestre.

A bosnyák alkotmány.

Bécsből táviratozzák: Schek Adalbert, a bosnyák országos kormány igazságügyi osztályának főnöke, ma Bécsbe érkezett. A közös pénzügyminiszteriumban ugyanis értekezlet lesz, amelyen a boszniai alkotmányjavaslatok végleges alakját szerkesztik meg. A javaslatokat végleges megszerkesztésük után jóváhagyás végett a magyar és az osztrák kormány elé fogják terjeszteni.

Az iparkamara közgyűlése.

Debrecen, április 15.

Szent-Királyi Tivadar elnöklete alatt érdekes látogatott közgyűlést tartott tegnap délután a debreceni kereskedelmi és iparkamara.

Szávay titkár ismertette azokat a nagy országos tanácskozásokat, melyeken a kamara résztvevett. Így az ipartörvénytervezet ankétjáról, a vasárnapi munkaszünet új tervezetéről, a keleti kereskedelmi szerződésekről, a román vámszerződésről és a bortörvény tárgyában tartott országos gyűlésről számolt be.

Az iparművészeti kiállítás.

Ismertette a debreceni iparművészeti kiállítás megnyitását, népszerűségét és gazdag tartalmát. A kamara közgyűlése az elnökség javaslatára kiváló elismeréssel emlékezett meg a kiállítás rendezőjéről, dr. Rác Lajos segédtitkárról és installálójáról, Györgyi Dénes építésznek fényes eredményeket teremtő érdemeiről.

A kamara tevékenysége.

Megalakította a kamara a törvényhatósági ipartanácsot, érintkezésbe lépett a hadseregszállítókkal, hogy a kamara szegényebb vidékein foglalkoztatott műhelyeket nyissanak. — Kezdeményező lépést tesz egy Boszniába tervezett tanulmány-utazásra, melyen gyakorlati kereskedő és iparoskörök is részt vesznek. A kertület tiz helyén létesített téli háziipari tanfolyamok kiállításal egybekötött záróvizsgájára küldötteket küldött. Kírta a honvéd bakkancsok szállítási pályázatát, magyarázó köriratot küldött szét a cheque-törvény végrehajtása dolgában, részvétét fejezte ki Kornfeld Zsigmond báró elhunyt felett s tudomásul vette a kamara elnökének a debreceni fémipari szakiskola felügyelő-bizottságába történt kinevezését. Majd az ügyforgalmi jelentést terjesztette elő s beszámolt a kamarai pénztár- és illetékekkel első negyedévi állásáról.

A kereskedelmi miniszter jóváhagyta a kamara 1908. évi zárszámadásait, magáévá tette a kamara azon felfogását, hogy a debreceni fémipari szakiskola javára megszavazott 2 ezer korona segély ösztöndíj alakjában folyósíttassék.

Feliratot intézett a kamara a miniszterhez avégből, hogy a mértéktörvény végrehajtásának egyes rendelkezései, így a mértékek vizsgálata és ujrathitelesítése addig felfüggesztessék, míg megfelelő mértékjavító műhelyek létesülhetnek.

Államsegélyek, ösztöndíjak.

Majd az államsegélyes ügyeket ismertette dr. Radó fogalmazó. Beszámolt arról, hogy a kereskedelmi miniszter a kerület 32 kisiparosának nyújtott újabb államsegélyt és ismertette az újból érkezett kérvényeket.

A kamara a f. évre 40 különböző ösztöndíjra irt ki pályázatot iparosok, kereskedők és munkások részére, továbbá 80 nagy ezüstérmét tüzött ki a kerület 40 tanonciskoláját jeles sikerrel végző iparos és kereskedő tanulók számára.

Középitkezések és közszállítások érdeke.

Kiemelkedő tárgya volt a gyűlésnek a középitkezések és közszállítások általános felteletit tárgyaló rész. Titkár általános helyesléssel fogadott előadói javaslatban mutatót rá

arra, hogy ezek a feltételek egyoldalúak, feltétlenül szigorral védik az építetöt és védelem nélkül hagyják a vállalkozó iparost. A közgyűlés egyhangulag elfogadta a javaslatot s kiegészítve a szakiparosok részéről tett megjegyzésekkel, emlékiratban terjeszti fel a kereskedelmi miniszterhez.

Kisebb ügyek.

Azután dr. Rédei Rezső segédtitkár a Szaloncza patak vizierejének kihasználása tárgyában kamarai megbízatása alapján folytatott helyszíni szemléjéről terjesztette elő jelentését, amely szerint Zürcher Alajos vállalkozónak az a terve, hogy a Szaloncza patakra egy 600—1200 lóerős turbinát építsen ki, valószínűnek és könnyen keresztülvihetőnek látszik. A közgyűlés élénk megvitatása után Zürcher Alajos kérelmének pártolását határozta el.

Azután a kerületben tartott számos ipari tanfolyam berekesztéséről és a szabó, cipész, nőiszabó és faiparosok továbbképzése iránt a kerület érdekeltsége részéről begyűlt óhajokat ismertette, melyeket a közgyűlés pártolólag terjesztett fel.

A gégegyeni vasuti rakodó iránti kérelmet, továbbá Nagykároly város ama kérelmét, hogy a budapesti távbeszélőbe közvetlen kapcsolások be, a közgyűlés pártolólag terjesztette fel. Szatmár és Nagybánya városok szabályrendeleteit, melylyel az elővásárlási tilalmat állapítják meg, jóváhagyásra ajánlotta. Nagylucska, Huszt és Nagybán piaci szabályzatait jóváhagyta, Hajdúhadház országos vásár iránti kérelmét elutasításra ajánlotta. Szabolcsvármegye és Felsőbánya kövezetvámja ügyében és a géberjéni hid váma ügyében véleményét megállapította.

Feliratok a kormányhoz.

Dr. Radó fogalmazó ismertette a társ-kamaráknak támogatás végett megküldött feliratait. A közgyűlés elhatározta, hogy feliratot intéz a munkásbiztosítási törvény módosításáról szóló törvényjavaslathoz a kamaráknak véleményezés végett való megküldése iránt. Támogatja a kamara a temesvári kamara feliratát a kereskedelemellenes törekvések ellen és az ugyanezen kamarának a hólapdászterü eladások ellen a miniszterhez intézett feliratát. Végül csatlakozik a közgyűlés a kolozsvári kamarának azon kérelméhez, hogy engedélyezzen a miniszter az államsegélyes ügyeket ellátó kamarai tisztviselő részére egy-egy ingyenes vasuti jegyet. Végül ismertette az előadó a kamara által adott érdekesebb iparjogi véleményeket.

A napirend ezzel kimerítetvén, Szent-Királyi Tivadar elnök a közgyűlést berekesztette.

Irodalom, művészet.

Vértessy Gyula könyvei.

— *Élet* (Singer—Wolfner) 158 oldal, ára 2 K 50 fill. — *Rabszolgák* (Franklin), 254 oldal, ára 4 K. —

Vértessy Gyula, a Petőfi-társaság kiváló tagja, az olvasó hölgyközönség kedves elbeszélője bár nem a tarlón, nem a falun keresgette össze alakjait, magyar életet, valódi magyar életet mutat be legújabb két könyvében is.

Kormos budapesti levegőtől borongósak ezek az elbeszélések. Talán még jó is ez a borongás? Ez a ködös levegő? Hisz' nap-sütésben még foltosabbak volnának a Vértessytől mesterkézzel összemarkolt téveteg férfi, női jellemek.

Szürküllet ereszkedik a kormos budapesti házakra! Az aszfalton egymást taszigálják az emberek. Meztelenül látjuk a csilláros kávéházak cicomás férfi, női népségét! Feltárulnak az édesszavu kalandoroktól kifosztott családok tüzhelyek roncsai... Vértessy, frakkos, klakkos, lakkos bölcselkedője a szalonoknak, a cifra, nyomorult uriéletnek, kiméltlen guny-nyal szaggatja fel szívének minden sebéit. Más-kor lemondással vezet elénk csak a látszatnak, csak a látszatért élő hőseit, hősnőit, akik olyan léhák, önzők, törtető, ledérek, hiuk, csalfák, érzékiek, gázságok között viruló mák-

virágok, olykor éhletelenségig gyöngé, gyarló jelleműek.

Mégis, sajnálatos Vértessy, hogy a bőgő sátán, a villamos kocsi bugása elnyomta lelkében a Mátra-erdők zugását. És hogy irásból kiszáradtak a Zagyva-menti lankás virágai...

Pedig igaz élet a Vértessy „Élet“-e. A félbemaradt „Rabszolgák“ sorsa is szomorúan való. Az izgalmat hajszó, látszatra építő, hitevesztetten pusztuló mai, városi embernek tükröt mutat ez a két könyv, melyek azért hatnak reánk oly megrázólag, mert ami lelkünkben is ugyanazon tépett hurok rezegnek.

Különösen a hölgyközönség fogja nagy-érdeklődéssel olvasni ezeket a mesterileg rajzolt elbeszéléseket, melyek Vértessy írói pályafutásán olyanok, mint tarlott fekete fák az utszélen... Midőn hull a hó. Hull a hó és egyedül varjak, fekete varjak szállinganak a szomorú ködös pusztán.

(P—s.)

A debreczeni egyházmegye közgyűlése.

(Választások egyházi állásokra. — Eröss Lajos lelkészi beiktatása. — A debreczeni egyház parochiális szervezése.)

Debreczen, április 15.

A debreczeni református egyházmegye ma tartotta rendes tavaszi közgyűlését az egyház-épület tanácstermében. A közgyűlésen Dávidházy János esperes és Fráter Barna gondnok elnökölték. A közgyűlés igen népes volt, dacára annak, hogy a tárgysorozat nem ölelt fel sok fontosabb tárgyat.

Dávidházy János esperes imádsága és megnyitó beszéde után az egyházkerületi képviselők választása következett. Az eddigi képviselőket Szele György, F. Varga Lajos lelkészeket, Sinka Sándor és Körössy Kálmán világi tagokat egyhangulag újra megválasztották. Pótagoknak Miskolczy Sándort és Bernáth Istvánt választották meg.

Azután F. Varga Lajos előadó terjesztette elő a lelkészi tanácsbírói állásra beérkezett szavazatok felbontásáról szóló jelentést. Legtöbb szavazatot Elek István lelkész kapta, ki így megválasztván mindjárt le is tette az esküt.

Következő érdekesebb tárgy Eröss Lajos püspök debreczeni lelkészszé való megválasztása volt. A választást az egyházmegye örömmel vette tudomásul és Eröss Lajost lelkészi hivatalába beiktatta. Több kisebb tárgy elintézése után az ujonnan alakult népiskolai tanügyi bizottság elnökévé Dávidházy János esperest választották meg, míg ugyane bizottságba Vértessy Mór lemondásával megüresedett helyre F. Varga Lajost küldték ki. Több kisebb egyháznak megadta a közgyűlés az engedélyt, hogy iskolaépítésre kölcsönt vegyenek fel, míg a martinkai imaház és tanítói lakás építésére adott segélyeknek csupán tanítói lakás építésére való felhasználását nem engedték meg, miután nincs elegendő alap. Kálmánchey Rudolf ösztöndíj ügyében beadott felelősségét elutasították, helybenhagyták a presbyterium végzését.

Általános lelkes hatást idézett elő az, amikor Szabó József előadó betérjesztette a debreczeni presbyterium és az egyházközségi közgyűlés egybehangzó határozatát a parochiális körök szervezéséről, a két új templom építéséről és az új lelkészi állások kreálásáról. Erre vonatkozólag az egyházmegyei közgyűlés a következő határozatot hozta:

Egyházmegyei közgyűlésünk lelkes örömmel elfogadja a debreczeni egyház határozatát a parochiális körök szervezésére vonatkozólag, mert a határozat minden pontjában a jövő nagy munkájának széles körű programját látja. Már most megjelennek lelki szemei előtt az új templomok, hova a lelkek az élet vizét

venni szomjuhozó szarvasként sietnek, látja az új lelkészlakokat s benne a valláserkölcs éber őreit, a papokat, amint a gyülekezeti tagokkal szorosabb lelki viszonyba lépnek; látja a századok viharával küzdő életerős törzset, amelyre büszkén tekint minden református magyar ember: ez a debreczeni ref. egyház a mi kálvinista Rómánk. Ilyen szép jövő által biztatva siet egyházmegyénk a nagy áldozatot készséggel meghozható határozatot megerősíteni és jóváhagyni.

E szép határozatot a közgyűlés teljes egyhangúsággal hozta meg. Több fontosabb tárgy a napirenden nem is volt és a gyűlés a délutáni órákban véget ért.

HIREK.

Kettős nász a Justh családban.

A képviselőházi elnök örömmünnepe.

Budapest, április 15.

Justh Gyulát, a képviselőház elnökét, János fia, a hajdusoboszlói képviselő révén, a Hajdusághoz is a szeretet kötelei fűzik. Azért a Justh-család ünnepéről mi is örömmel adunk hírt. Egyébként is kettős-nász, illetőleg eljegyzés ritka egy családban. Már pedig Justh Gyula, a magyar képviselőház elnökének családi hajlékában ilyen kettős eljegyzési ünnepély ment végbe.

A szoboszlói népszerű képviselő bájos két nővérét két csanádmezei fiatal földbirtokos a napokban jegyezte el.

Justh Elzát Jakabffy Gyula aradvármegyei aljegyző, földbirtokos. Justh Margitot Purgly János fiatal nagybirtokos jegyezték el.

A kettős nászról az örömsztülők külön családi jelentéseket is adtak ki.

Az iparművészeti kiállításból.

Debreczen, április 15.

Ma a rendkívül rossz időjárás miatt kevesebb volt az iparművészeti kiállítás látogatóinak száma, mint volt más napokon, de a helyiségek azért állandóan népesek voltak. A kora délelőtti órákban az iskolák növendékei közül jöttek csapatokban. Az iskoláknak, ha 20—25 tagu csapatokban, tanári vezetéssel jönnek, a kiállítás személyenként 20 filléres jegyeket ad ki.

Nagyobb társaságok jönnek ismét Nyiregyházáról és Hajdunánásról.

A kiállítás meghosszabbítását kívánják a városban és vidékről számosan. A kiállítás rendezője erre egy nyilatkozott, hogy a meghosszabbításnak, sajnos, több akadálya van. Egyrészt a kereskedelmi iskola helyiségeit, hol a kiállítás van, kötelesek a megállapított időben rendelkezésre bocsátani az iskolának; így a meghosszabbítás csak az iskola külön beleegyezésével lehetséges. Másrészt a nyitvatartás nagy napiköltséggel jár, így a nyitvatartás csak akkor lehet, ha a közönségnek eddigi érdeklődése nem csökken. Így a rendezőség e kérdésben csak néhány nap múlva tud véglegesen nyilatkozni.

— Kerpely Kálmán kiküldetése. A m. kir. Földtani Intézet most ünnepli meg feanállásának 40-ik évfordulóját. Ez alkalomból az intézet nemzetközi talajismereti értekezletet rendezett Budapesten. Az értekezletnek ünnepi megnyitása ma délelőtt volt a tudományos Akadémia üléstermében. Az értekezleten résztvevett Kerpely Kálmán, a debreczeni gazdasági akadémia igazgatója is, mint az ÖMGE kiküldötte.

— **Megfelebbezett határozat.** Debrecen város csatornázásának ügye kezdett már a befejezés felé közeledni. A szükséges összegeket a közgyűlés megszavazta s jóváhagyta a tanácsi határozatot, mely a legolcsóbb ajánlattevő Fried és Adorján céggel akarta végeztetni a munkálatokat. Tudvalevően dr. Révi Nándor egy pár bizottsági tagtársával megfelebbezte. A felebbezéssel kapcsolatban a városházán az illetékesek most így informálták a sajtót:

— Tekintve azt, hogy a közgyűlés zöme, az egyes szakbizottságok s mindazon fórumok, melyek a tanácsot a Fried és Adorján cég felől informálták, a cég ajánlatát a legolcsóbbnak nyilvánították, nem hisszük, hogy a felebbezésnek eredménye lesz, de viszont konstatálnunk kell azt, hogy dr. Révi és társainak felebbezése alapos károkat okozhatnak a városnak. A felebbezés folytán a hálózat kiépítése messzire elhalasztódik, a munkabérek azalatt újból felemelkednek, újabb póthitelre lesz szükség s ami fő, reményünk sem lehet arra, hogy a harmadik egyetemet olyan városba hozza a kormány, mely nélkülözi az olyan modern intézményeket, mint a vízvezeték és a csatornázás.

— **Hajdúvármegye a múlt hóban.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága ma délelőtt Weszprémy Zoltán főispán elnöke alatt ülést tartott, amelyen a közigazgatás mult havi állapotáról tettek jelentéseket. Jelen voltak az ülésen: Kovács Gyula alispán, Pákozdy Sándor főjegyző, dr. Losonczy Álmós főorvos, Czeglédy Mihály főügyész, Latinovics Mihály főmérnök, Faust Elek kir. pénzügyigazgató, Csánky Viktor kir. tanfelügyelő, dr. Deésy Gyula kir. alügyész, Dávidházy Sándor tb. főjegyző, továbbá Weszprémy István, Nagy Gábor, Kálmán Lajos, Kiss Ferencz, Balog Sándor, dr. Loós Béla és Padrah Sándor bizottsági tagok.

Az ülésen a mult havi jelentéseket terjesztették elő, melyek között az alispáni jelentés a legfontosabb, amelyben jelenti, hogy az arató munkások közül az idén nagyon sokan munka nélkül maradtak, mivel a nagyobb uradalmak okulva a mult idők sztrájkjain, gazdasági gépeket szereztek be, amelyek több száz munkást fosztottak meg a kenyértől. Megnyugtatta azonban az alispán a bizottságot, hogy a munkások érdekében minden lehetőt megtett, hogy azok munkához jussanak. Az ülés többi jelentéseiről lapunk más helyén számolunk be.

— **Debreczen választói.** A központi bizottság ma délelőtt ülést tartott, melyen a választói névjegyzék kiigazítása feletti intézkedéseket tették meg.

— **Parkirozás a Nagyerdőn.** Életrevaló, érdemes és ügyes terv foglalkoztatja a debreceni polgári lövészegyletet. Ami a városnál már több ízben szóba került, a Nagyerdő, Debrecen egyedüli kellemes szórakozó helyének építésén tevékenykedik. Az egyesület jelentékeny beruházásokat eszközöl e célból. A napokban kérvényben aziránt fordult a városi tanácshoz, hogy

engedné át részére a lövölde melletti fenyvest, amely területet szórakozó helyé öhajtaná átalakítani. A kérelmet a tanács teljesítette és így nemsokára megkezdik a terv keresztülvitelét. Eszerint a Nagyerdőnek ezt a szép részét parkiroztatni fogja a lövészegyesület és dróthálózzal veszi körül. Létesítenek a területen pompás tennispályát, amivel a telepet kedvenc mulató helyévé teszik a hölgyközönségnek is. Mire a fák kiszőlülnek, a Nagyerdőt látogató közönséget készen is várja a kellemes szórakozást kínáló ujtítás, a szép park, amilyen nem minden városban lesz található.

— **Az utszélről.** Az aratja ma a legbiztosabb sikereket, aki nem idekeskedik. A néhai jó öreg Pótsa-főispán minden politikai földrengésen és viharozáson keresztül vágta magát. Valahol a szilaj székelyek között tovább mint harminc esztendeig megülte a főispáni székét; mert midőn támadták, midőn gerjedezni kezdett az öreg urban is élő székelyvirtus. Megrántotta a saját dolmánya szárnyát és odasugta önmagának a kedves öreg:

— Nur, flegma Ponyatowszki! Az az „csak flegma Ponyatowszki!“

Ma is inkább flegmára, mint epére van szüksége az „egyes“-nek, mint az összes magyarságnak.

A Pótsa főispán nézetét és mondását fejezi a Kovács József polgármester egy jóízű kiszólása is.

— Ha valaki benyit a tanácsterembe? A tanácsurak mindég hátra kapják fejüket! Én meg nem bánom, akárki jön be. Odase nézek! Végezem a dolgomat, oszt' ha tetszik neki, hadd idegeskedjék, hadd mérgeledjék más!...

Ez az, felebarátaim! Dolgozzunk! S hadd mérgeledjenek mások. Az *ekeszarvánál* csak a beszámíthatatlan ember ugrándozik.

— **A Petőfi-dalkör közgyűlése.** A „Petőfi Dalkör“ saját helyiségében Fűvészkert-utca 2. sz. a. április hó 18-án vasárnap délután 3 órakor tartja rendes évi rendes közgyűlést, melyre a tagokat ezuton hívja meg, — a közgyűlés tárgyai évi jelentés, zárszámadás kapcsolatosan számvizsgáló bizottság jelentése 1909. évi költség előirányzat, — jegyzők választása.

— **Mennyi adó folyt be márciusban?** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsági ülésén Faust Elek kir. pénzügyigazgató a következőket jelentette a márciusi adózásokról: Befolyt egyenes adóban: 36,231 korona, hadmentességi díjban 1690 korona, bélyegjövédékben 127,445 korona, jogilletékben 45,888 korona, dohányjövédékben 166,443 korona, fogyasztási és italadóban 24,172 korona.

— **Megmarta a veszett eb.** Hajdúvármegye községe napok óta valóságos izgalomban tartja egy veszett kutya garázdálkodása. A kutya számos ebet és más állatot ösztörmart. Ma hajnalban pedig az utcán összemarta Osváth Gábor cselédet. A megmarta embert azonnal felszállították a Pasteur-intézetbe. Az előljáróság minden intézkedést megtett a veszedelmes állat kiirtására.

— **Félholtra vert cigányasszony.** Hajdúvármegye három cigányasszony, Vadász Záli, Vadász Mari, Vadász Andrásné a kertek alatt megtámadták Lakatos Mária 75 éves cigányasszonyt és dorongokkal félholtra verték. A szerencsétlent úgy találták meg verbenfagyva az árok partján. Bántalmazói ellen megindították az eljárást.

— **Öngyilkosság anyagi zavarok miatt.** Megindító körülményekkel bíró öngyilkosság történt ma Püspök-ladányban, mint ottani tudósítónk jelenti. Kéri Sándor 30 éves gazcálkodó az öngyilkos, aki ma délelőtt lakásán felakasztotta magát. Kéri Sándor fiatal házas volt, az őszön nősült és boldog házasságot is élt. — Az utóbbi időben azonban anyagi bajok gyötörték, szerencsétlen vállalkozásai csaknem koldusbotra juttatták. Kéri, hogy meneküljön az anyagi zavarok elől, apósához fordult segítségért, ez azonban megtagadott mindent. Kéri ma délelőtt újra felkereste apósát és kérlelni kezdte. — Mikor látta, hogy hasztalan minden, apósa nem akar rajta segíteni, hazasiétt és felakasztotta magát. Tettét csak délután vették észre, de ekkor már nem lehetett rajta segíteni, halott volt. — Az esetet bejelentették a debreceni kir. ügyészségnek, mely a temetési engedélyt megadta.

— **Hajdúvármegye közegészségügye.** Az elmúlt hóban a vármegye közegészségügye kedvezőtlen volt. Igen sok megbetegedés történt a légzőszerveknél. A járványos betegségek is több helyen és több ízben felléptek, így a roncsló toroklob négy községben lépett, mely három esetben halállal végződött. Vörhenyben 28 újabb megbetegedés történt, melyből egy halállal végződött. A járvány különösen Hadházon lépett föl nagyobb mértékben. Veszett eb által emberen okozott sérülés négyszer történt, a betegeket felszállították a budapest Pasteur-intézetbe.

— **Kugler (Gerbeaud) cukorkák** eredeti csomagolásban gyári áron kaphatók **Hegedüs és Sándor** cég főraktárában Kossuth-utca 11.

Midőn üzletemet végkép feloszlatom, felkérem a m. t. vevőközönséget, hogy raktárom levő összes áruk olcsóságairól személyes meggyőződést szerezni kegyeskedjék, tisztelettel Bartha Kálmán. A raktár egy tömegben is eladó!

— **Tánciskola megnyitás.** Folyó hó 14-én, szerdán új táncfolyam nyílt. Schaff János táncitanító.

— **Olcsó és előnyös feltételek** mellett törleszhető kölcsönöket folyósít a „Kereskedők és Iparosok Hitelszövetkezete“ (Csapó-u. 1.)

— **Uraktól levett** ócska ruhákat igentisztességes árban vesz Rósenberg Béni Debreczen Bádogos-utca 1.

— **Tajtékpipák,** acélhangu hermonikák, cipők, csizmák, kézi és ládakofferek és piaci táskák a legolcsóbb árban szerezhetők be a „Munkás bazár“-ban Bádogos-utca 4. szám.

— **Mentze Henrik áruházában a legjobb minőségű fésűk, fésű készletek, fejbiszek, hajtűk, illatszerek és szappanok, olcsó szabott árak mellett kaphatók.**

— **Megérkeztek az ujtöltésű zseb vilány lámpák** Mentze Henrik áruházában, Kossuth-u. 4. szám.

— **Eladó akácfák.** Épület, szerszám, kutyám, lugasfák, ócska épület anyagok, forgács, tűzifa. Saját termésű martinkai kitűnő ó bor 72 fillér, ó és ujtör 60 fill. Csapó-u. 49. sz.

— **Használt butorokat** veszen használt butorokat elad Tibayné Kossuth-utca 41.

Tavaszi öltönyt, felöltőt, színes mellényt legszebben tisztít

HRABÉCZY.

Gyár és főüzlet Széchenyi-u. 42.

Fiókuzetlet Csapó-u. 28.

SZINHAZ.

Turcsányi Olga első fellépte.

A fővárosi énekes színházakból ismert elsőrangú kiváló művész: *M. Turcsányi Olga* tegnap este kezdte meg három estére terjedő vendégszereplését színházunkban, mely az illusztris vendég iránti érdeklődés révén zsufozásig megtelt igen előkelő közönséggel. *Turcsányi Olga* azok közé a művésznők közé tartozik, akik nem u. n. primadonna-trükkökkel keltik fel maguk iránt az érdeklődést, hanem igazi tartalmas művészetük szubtilis finomságaival, a közvetlenség, természetesség hatásosságával. Márta nem afajta parádés primadonna-szerep s a vendégművésznek ennek a vigjátéki alaknak egyenletes, művészi alakításával már az első alkalommal a maga részére hódította a közönséget, elragadóan kedves játékaival, behizelgő, harmatosan üde beszédorganumával, kellemesen csengő énekhangjával, egyszóval harmónikus művészetével. Mindenesetre már első fellépése után megállapíthatjuk a teljes osztatlan sikert, amely csak fokozódni fog ma este, mikor *Lili* címszerepét fogja eljátszani, — nem nehéz megjósolni, hogy telt ház előtt. Az előadás az ismert, többször méltatott jó volt, kifogástalan és mintaszerű.

(Sz. Z.)

Perényi bemutatkozik.

(Első fellépte Sopronban.)

Debreczen, április 15.

Az „öreg“ Perényi, a debreczeni színtársulat egyik legszerényebb tagja, még nem is olyan régen keresett tenoristája volt a vidéki első színpadoknak. Most hogy azonban kezdenek ránehezedni az évek, fiatalabb erőknél engedte át a teret. Ma is értékes hangját kisebb szerepekben és a kórusban érvényesíti. Így azért Perényi is elmondhatja:

— Közkatoná vagyok, de első . . .

Azonban a kedélye még mindig a régi Perényinek. Bizonyítják a Hauer Berczinek tele tüdőből énekelt „*kolnidrei*“, bizonyos palackboroknak ellenében.

Node, fénykorában sem volt rátarti és zárkózott legény Perényi. Egyik legvidámabb előkelősége volt a magyar színész köztársaságnak. Ez a jóízű eset is vele történt.

Komjáthy János akkortájt tul a Dunán direktoroskodott és csupán híre, meg az ajánlatok után szerződtette Perényit első tenoristájának. Nagy pénz előleget is szíves-örömmel küldött, bár azelőtt még sohasem találkoztak volt az életben.

Perényi füttyörészve érkezett meg Sopronba. Mint fülemile madár a fészékben, úgy mozgolódott Perényi zsebében is az előleg és ahogy a vasutnál leszállott, a társulattól mindjárt régi jó cimborákkal találkozott Perényi.

— Szervusz, Jóska!

— Szervusz, Miklós!

Összeleletgetőztek a borotvált arcuk.

— Csakhogy itt vagy . . .

— Hát itt vagyok, bátya.

— Tudok ám egy jó kis korcsmát, — véleményezte a régi jó cimborá.

— Gyerünk! — ezt meg Perényi énekelte ki.

Egy szívvel-lélekkel mentek is ők. Kikapasztalták a soproni jó bort és jó ellátást. Csupán Perényit furdalta a lelkiismeret. — Ugyanis a valahányadik liter bornál feltámadt az öreg szenvedő lelkiismerete, telivér „cigány“ lelkiismerete.

— Baj, baj, fiuk! Mit szól hozzá Komjáthy?

— Mihez Jóska?

— Ha megtudja, hogy itt vagyok és még be sem mutatkoztam neki?

Nem is hagyta nyugton ez a gondolat. Fizetvén a „*cekket*“, eloldalgott a vidám cimborák társaságából. Szerencsésen meg is érkezett a színházba, a harmadik felvonás elejére, ahol valamelyik jámbor színházi szolga az emeleti színész páholyba kalauzolta fel Perényit. Perényinek megtetszett a hely, sőt közben oly otthonosan találta magát (azt hitte, hogy a lakásán van), vetkőzni kezdett . . . Kabátját, mellényét, nadrágját, mint rendes emberhez illik, takarosan összehajtogatta és szép rendben irakta a páholy párkányára . . .

— Óh! . . .

— Óh! . . . a színpadtól egyszerre csak a színész páholy felé fordultak a *gukkerek* . . .

No, még csak a harisnyát helyezte el legfelülre! . . . Azután nyugodt lélekkel lefeküdt Perényi! Mikoron Komjáthy a páholyba felszaladt, mert a színpadon is szinte megakadt az előadás, már horkolt is Perényi . . .

Azóta tartja a színész közmondás:

— Bemutatkozott, mint Perényi Jóska Komjáthynek! . . .

Aki pedig ezt nem hiszi, kérdezze meg Hauer Berczitől! Berczi még az előadás napjára is emlékezik.

nemes Portörő Kelemen.

* **Turcsányi Olga és a férje.** Érdekes vendégszereplésre van kilátásunk vasárnap este színházunkban. Zilahi igazgató megnyerte a jelenleg városunkban időző Mariházi Miklós kecskeméti igazgatót, Turcsányi Olga férjét, hogy lépjenek fel egy este együttesen. Mariházi igazgató a legnagyobb örömmel tett eleget a meghívásnak, hogy ő is bemutatkozhassék a debreczeni közönségnek és így vasárnap este a *Trilby* színműben játszanak együttesen. Mariházi Swengalit, M. Turcsányi Olga pedig Trilbyt adja.

* **Király.** Ebből a kitünő francia vigjátékból naponta folynak a próbák Zilahi Gyula igazgató vezetése alatt, ki a darakot rendezi és egyuttal a címszerepét is adja. E nagyszabású darabban a társulat összes személyzete van foglalkoztatva.

* **Koldus gróf.** Szombaton lép fel harmadszor „*Jessie*“ szerepben M. Turcsányi Olga. Malonát ezuttal Bárdos Irma adja először.

Mi az ujság?

— Érdekesebb esetek mindenfelől. —

Életunt nyiregyházi jogszigorló.

Blum Imre dr. ügyvédjelölt ma reggel Nyiregyházáról érkezett Budapestre. A Páris-szállodában bérelt szobát, a melynek az ajtaját magára zárta. Pár perccel később a szálloda személyzete lövés zaját hallotta. Ábrahám pincér betörte az ajtót s látta, hogy a fiatal ember mégegyszer magára emeli a fegyvert és az arcába lő. Harmadszor is löni akart, de a pincér kicsavarta a kezéből a revolvert. Az életunt ügyvédjelölt, aki két sebből vérzett, megadás-sal mondotta:

— Ebben is pechem van.

A mentőket hívták hozzá, akik megállapították, hogy Blum Imre jobb halántékán és arcán sebesült meg. Azt mondja, hogy félt az ügyvédi vizsgától és ezért akart meghalni. Beszállították az izraelita kórházba.

Az oláh szabadságharcos.

Zsalán Juon kurticsi lakos, volt negyvennyolcas honvéd a napokban 80 éves korában

elhalt. Az utolsó években igen sokat betegeskedett és így nyomorba jutott. Zsalán Juon magyar származása dacára a szabadságharcnak dicsőségéből kivette a maga részét, amelyet életben levő magyar honvéd bajtársai annak idején be is igazoltak. Miért is mint igazolt 48-as honvéd, állami nyugdíjban részesült. A megboldogult temetése nagy részvéttel ment végbe, melyen az aradi 48-as honvédegylet és a kurticsi m. kir. csendőrs is küldöttségileg képviseltette magát. Baross Ferencz dr. aljárásbíró nemcsak személyesen vett részt az elhalt 48-as honvéd temetésén, hanem temetési költségeire 25 koronát adományozott. A főbíró nemes cselekedete a kurticsi románok közt igen jó benyomást keltett.

Menekülés a háboru elől.

Most, a fősorozások idején pattant ki a magyarszékei és a tenkei járásban, hogy Bikarmegye keleti részén több mint husz hadköteles menekült el. Egy Bán Vaszili nevű katonaszökevény, aki véletlenül került a csendőrök kezébe, elárulta a többieket és a magyarszékei főszolgabírónál feljelentette a többieket is, akik közül 12 legényt a csendőrök már kézre is kerítették s a most folyó tenkei fősorozáson elő is állították.

Le Délice

cigaretta-papír és
cigaretta-hüvely

mindenütt kapható.

TÁVIRATOK.

A király Budapesten.

Bécs, április 15. A lapoknak az a híre, hogy a király e hó 24-én Budapestre érkezik, úgy látszik tévedésen alapul. A király csak később megy Budapestre. Ennélfogva már most megállapítható, hogy a német trónörökös Bécsben látogatja meg az uralkodót. A német trónörökös Bukarestből visszatérteben e hó 24-én érkezik Bécsbe. A pályaudvaron maga a király fogadja és ugyanott diszszázad fog állani a katonai zenekarral. A német trónörökös mellé szolgálatátételre Sprecher Artur altábornagyot a negyvenhetedik gyaloghadosztály parancsnokát és báró Apor Sámuel ezredest, a német trónörökös nevét viselő tizenharmadik huszárezred parancsnokát rendelték ki. Egyelőre még nincs megállapítva, hogy a német trónörökös meddig marad Bécsben.

Popovics államtitkár lemondása.

Budapest, április 15. Popovics pénzügyminiszteri államtitkár, aki tudvalevőleg az osztrák-magyar bank kormányzójává fog kineveztetni, már átadta lemondási, illetve nyugdíjaztatás iránti kérvényét Wekerle miniszterelnöknek.

Tüntetés a színházban.

Fiume, április 15. Az itteni színházban ma este nagy irredentista tüntetés volt. A karzaton kezdődött a zajongás, honnan a nézőterre mindenféle

tárgyakat dobáltak le. A rendőrség nagy erőfeszítéssel tudott csak rendet csinálni.

Az újpesti rablók büntetését fel-emelték.

Budapest, április 15. A budapesti ítélőtábla ma foglalkozott az újpesti rablók bűnügyével és a rablók büntetését három évi fegyházról öt és fél évi fegyházra emelte fel.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Csalással vádolt család. Csalás bűntettével vádolva állottak ma egy egész család a debreczeni törvényszék előtt. Izsák János 26 éves szabó, felesége Berger Etel, Berger Lajos László és neje Feldmann Erzsébet jelenleg budapesti lakosok ellen még a múlt évben feljelentést tett Neumann Márton nagyváradai szabómester hitelezési család címén. A családnak Debreczenben szabó üzlete volt és állítólag oly módon, hogy az üzletet kézzől-kézre adták és érzékenyen megkárosították a nagyváradai szabómestert. A vádlottakra azonban ez a vád a ma megtartott tárgyaláson nem nyert bizonyítást, minek folytán a törvényszék felmentő ítéletet hozott. Az ügyész a fővádlott Izsák Sándor ellen a vádat elejtette, ellenben a másik három vádlott ellen fentartotta azt. Míg a feljelentést tevő szabómester mind a négy vádlott terhére felebbezett ezen ítélet ellen.

§ A Kardos-ügyet elnapolták. Budapestről jelentik: A Kardos-ügy mai táblai tárgyalásán az elnök végzést olvasott fél, amely nagy meglepetést keltett. A tábla ugyanis május huszonötödikére halasztotta a tárgyalást — azzal, hogy akkor az összes tanuvallomások felolvasandók.

Közgazdaság.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, április 15.

Buzakinálat és vételkedv mérsékelt. Bágyadt-irányzat mellett 12,000 méter-mázsa került forgalomba kezdetben változatlan, később 5—10 fillérrel olcsóbb árakon. Egyéb gabonafajták közül rozs bágyadt, a többi nyugodt. Idő: derült és szeles.

Buza április	14.38—39
Buza májusra	14.16—17
Buza októberre	11.57—18
Rozs áprilisra	10.02—03
Rozs októberre	9.18—19
Zab áprilisra	8.75—76
Zab októberre	—
Tengeri májusra	7.47—48
Tengeri júliusra	9.67—68
Repece augusztusra	14.90—

— Az első Magyar Általános Biztosító-Társaság április hó 3-án tartotta évi rendes közgyűlést Csekonics Endre gróf elnöklésével. Az igazgatóság részéről az ügyeket Ormódy Vilmos főrendiházi tag, vezérigazgató adta elő. Az igazgatóság fölolvastott jelentéséből, valamint az előterjesztett záró- és mérlegszámlákból kitűnik, hogy a lefolyt 1908-iki ötvenegyedik üzletév eredménye volt a társaság működése óta a legnagyobb, összesítésében a legkedvezőbb. Az évi 4,215.871 korona 25 fillér tiszta nyereségből az igazgatóság 1,500.000 korona összeget javasolt a részvényesek osztalékaként kifizetni, tehát minden egyes egész részvényre 500 korona osztalék esik, míg a nyereség többi része az alapszabályszerű levonások után a

társaság tartalékainak és alapjainak további erősítésére szolgál. A társaság biztossági alapjai összesítve már a múlt év végével 186,926.344 korona 63 fillér összeget tettek ki. Az üzleti eredményhez méltó volt ezáltal is a társaságnak a közvélemény iránt tanúsított áldozatkész-sége. A számos jótékony és hazafias célú adomány közül 10.000 lírát juttatott az olasz kormányhoz a szicíliai és kalábriai földrengés által sújtott szerencsétlenek javára. Ezáltal adták ki első ízben a társaság különleges nagy adományát: 500.000 kor. összeggel tavaly megalkotott félszázados alapítványának kamatait. E 20.000 kor. összegű nagy adományt a kormányzó-testület együttesen a közgyűlésen szintén fölolvastott külön megokolással ez évben a magyarországi Vörös kereszt egyesületnek javasolja kiadni, az egyesületi mozgó-raktár, vagyis a mozgósítás esetére készenlében tartandó fölszerelés céljaira. A közgyűlés az összes számadásokat s az igazgatóság, illetőleg az egész kormányzótestület valamennyi javaslatát egyhangulag elfogadta s az 1908-iki üzletévről vonatkozó fölmentvényt minden irányban megadta. Az egész részvényenként 500 korona osztalék kifizetését a társaság főpénztára már a legközelebbi hivatalos napon, hétfőn, április 5-én megkezdte.

Regény-csarnok.

70. Regény.

A nagy rejtély.

Ezen alkalommal az ellentétes vizsgálat különös érdeket ébresztett. A végső kérdések, melyek a másodsobaleányhoz és betegápolónőhöz intézettek, először árulták el, mily természetű lesz a vádlott védelmezése.

A másodsobaleányt vállalva, a bírói kar dékánja azt mondá:

„Mikor Macallané szobáját rendbe szokta hozni, valaha észrevette-e, hogy a mosdó táblán lévő viz kékes vagy fekete színezetű volt? A tanu azt felelte:

„Soha sem vettem észre ilyesmit.“

A bírói kar dékánja folytatá:

„Macallané hálópárnája alatt, vagy valamely más rejtékelyen nem talált-e soha oly könyveket, vagy röpíratokat, melyek a csunya arcbőr javításáról szólnak?“

A tanu ismét azt felelte: „Nem.“

A dékán még mindig ragaszkodott kérdéséhez:

„Nem hallotta e soha Macallannét arsenicumról, mint mosdó vizről, vagy oly orvoságról beszélni, mely az arczszínt szépíti?“ — A tanu ismét szolt: „Soha!“

A betegápolónőhöz is intézettek hasonló kérdések, melyekre szintén tagadó választ nyertek.

Ebben rejlett tehát, a tagadó válaszok dacára, vádlott védelmezésének terve, mely most derengett először a hallgatóság és bírák előtt. Hogy a tévedésnek legcsekélyebb lehetőségét is kizárja, az itélő főbíró, a tanuk visszavonulása után, ezen egyszerű kérdést intézte a védelmező tanácsához:

„Az esküdtszék és bíróság“ szolt ő lord-sága, „határozottan tudni óhajtja, mi célja van a betegápolónő és másodsobaleány illetően való ellentétes vállalatának? A védelmezés kiindulási pontja az lesz-e, hogy Macallanné a férje által vásárolt arsenicumot arcbőrére hiányainak javítására használta fel.“

A bírói kar dékánja így felelt:

„Milord! védelmünk alapja, mit bebizonyítani és kimutatni igyekezni fogunk, a következők lesznek: Mi nem mondhatunk ellent azon orvosi nyilatkozatnak, mely azt bizonyítja, hogy Macallanné megmérgezve halt meg. De mi azt állítjuk, hogy egy nagyobb adag arsenicum következtében halt meg. De mi azt állítjuk, hogy egy nagyobb adag arsenicum következtében halt meg, mit tudatlanságában bevett, még pedig saját szobájában magányában, hogy ezáltal arcbőrére ismert és bebizonyított hibáin és fogyatkozásain segítsen. Vádlott a megyebíróság előtt is nyilatkozatában határozottan kijelenté, hogy neje kívánatára vásárolta az arsenicumot.“

(Folyt. köv.)

A kiváló bőr- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.

Természetes vasmentes savanyúvíz.

Kapható érvényviziterekedésben vagy a Szinye-Lápóci

Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz.

MENETREND.

Debrecenből indul:

Budapest felé személyvonat	—	—	d. u. 12 ó. 10 p.
Budapest felé (gyorsvonat)	—	—	d. u. 4 " 42 "
Budapest felé (gyorsvonat)	—	—	reggel 8 " 57 "
Csak P.-Ladány miv.	—	—	reggel 5 " 09 "
Csak P.-Ladányig	—	—	d. e. 11 " 28 "
Budapest-Nagyvárad felé	—	—	d. u. 3 " 45 "
Budapest felé	—	—	éjjel 2 " 20 "
Budapest-Nagyvárad felé	—	—	este 10 " 40 "
P.-Ladány-Nagyvárad	—	—	este 9 " 00 "
M.-Sziget sz. v. felé	—	—	éjjel 2 " 44 "
Csak Szatmár	—	—	reggel 5 " 10 "
Szatmár-M.-Sziget felé	—	—	d. u. 3 " 56 "
Csak Szatmár (gyorsvonat)	—	—	d. u. 6 " 57 "
M.-Szigetig	—	—	este 10 " 53 "
Szatmár-M.-Sziget f. (gyorsv.)	—	—	d. u. 12 " 20 "
Szerencs-Kassa sz. v.	—	—	reggel 5 " 15 "
Miskolcz-Kassa felé	—	—	reggel 8 " 51 "
Nyíregyháza-Szerencs	—	—	délbe 12 " 26 "
Miskolcz-Kassa felé	—	—	este 7 " 06 "
Szerencs-S.-A.-Ujhely-Kassa f.	—	—	d. u. 4 " 28 "
Nyíregyháza	—	—	este 10 " 38 "
(m. á. vasutól	—	—	reggel 5 " 30 "
(vásártérről	—	—	reggel 5 " 38 "
(m. á. vasutól	—	—	d. e. 8 " 09 "
(vásártérről	—	—	d. e. 8 " 16 "
H.-Böszörmény	—	—	d. e. 11 " 11 "
B.-Sz.-Mihály	—	—	d. e. 11 " 20 "
felé	—	—	délbe 12 " 15 "
(m. á. vasutól	—	—	d. u. 4 " 36 "
(vásártérről	—	—	d. u. 4 " 47 "
(m. á. vasutól	—	—	este 7 " 00 "
(vásártérről	—	—	este 7 " 07 "
F. Abony felé m. á. vasutól	—	—	reggel 4 " 36 "
Tissapolgár, Tiszafüred, Füzesabony	—	—	d. e. 11 " 33 "
F.-Abony felé vásártérről	—	—	reggel 4 " 56 "
O.-Köcs-Polgár felé m. á. v.-tól	—	—	d. u. 4 " 56 "
O.-Köcs-Polgár felé vásártérről	—	—	d. u. 5 " 12 "
Derecske-N.-Léta felé	—	—	reggel 9 " 41 "
Derecske-N.-Léta felé	—	—	d. u. 4 " 51 "

Budapestre érkezik:

A reggel 8 ó. 57 p.-kor ind. gy. v.	—	d. u. 1 ó. 40 p.
A déli 12 ó. 10 p.-kor ind. sz. v.	—	este 8 " 20 "
Az este 10 ó. 40 p.-kor ind. sz. v.	—	reggel 5 " 45 "
A d. u. 4 ó. 40 p.-kor ind. sz. v.	—	este 9 " 40 "
Az éjjel 2 ó. 20 p. indul gy. v.	—	reggel 7 " 50 "

Budapestről Debrecenbe indul:

A d. u. 12 ó. 8 p.-kor. érk. gy. v.	—	reggel 7 ó. 20 p.
A d. u. 3 ó. 36 p.-kor érk. sz. v.	—	reggel 9 " — "
Az este 6 ó. 49 p.-kor érk. sz. v.	—	d. u. 2 " 25 "
Az éjjel 2 ó. 18 p.-kor érk. sz. v.	—	este 7 " 05 "
Az este 9 ó. 46 p.-kor érk. sz. v.	—	d. u. 12 " 20 "
P.-Ladányig .gy. v. átszállással	—	este 9 " 15 "

Debreczenbe érkezik:

Budapest felől gy. v.	—	délbe 12 ó. 08 p.
Budapest-Nagyváradfelől sz. v.	—	d. u. 3 " 36 "
Budapest-Nagyváradfelől gy. v.	—	este 6 " 49 "
P.-Ladányból sz. v.	—	d. u. 2 " 51 "
Püspökladány	—	reggel 7 " 46 "
Püspökladány	—	déle. 9 " 36 "
Budapestről sz. v.	—	este 9 " 46 "
Budapestről sz. v.	—	éjj. 2 " 18 "
M.-Sziget felől sz. v.	—	reggel 6 " 48 "
M.-Sziget felől sz. v.	—	éjjel 10 " 12 "
Nagyvárad-Püspökladány	—	reggel 5 " 03 "
M.-Sziget felől	—	éjjel 1 " 29 "
M.-Sziget felől gy. v.	—	reggel 8 " 46 "
Királyháza felől sz. v.	—	déli 11 " 40 "
Királyháza	—	reggel 6 " 48 "
Körösmezőről gy. v.	—	d. u. 4 " 22 "
Körösmezőről gy. v.	—	este 10 " 12 "
Szatmárról gy. v.	—	d. e. 8 " 46 "
Szatmárról sz. v.	—	este 6 " 43 "
Nyíregyházáról sz. v.	—	reggel 6 " 35 "
Kassa felől sz. v.	—	reggel 8 " 04 "
Szerencs felől sz. v.	—	déli 11 " 32 "
Kassa felől sz. v.	—	d. u. 3 " 24 "
Kassa felől sz. v.	—	este 8 " 46 "
Szerencs felől sz. v.	—	reggel 10 " 26 "
(vásártérről	—	d. e. 11 " 7 "
(máv. vasúthoz	—	d. e. 11 " 14 "
(m. á. vasúthoz	—	este 7 " 26 "
B.-Sz.-Mihály	—	este 6 " 23 "
H.-Böszörmény	—	este 6 " 30 "
felől	—	d. u. 2 " 00 "
(máv. vasúthoz	—	d. u. 3 " 31 "
(vásártérről	—	d. u. 3 " 40 "
(máv. vasúthoz	—	d. u. 7 " 54 "
F.-Abony felől m. á. vasúthoz	—	d. u. 7 " 54 "
F.-Abony felől vásártérről	—	este 10 " 07 "
O.-Köcs-Polgár felől máv.-hoz	—	reggel 5 " 31 "
O.-Köcs-Polgár felől vásártérről	—	reggel 5 " 21 "
Derecske-Nagy-Léta felől	—	d. u. 3 " 52 "
Derecske-Nagy-Léta felől	—	reggel 7 " 50 "
"	—	d. u. 9 " 20 "

Táncztanítási jelentés.

Van szerencsém a n. érdemű közönség tudomására hozni, hogy

táncziskolámat

megnyitóm e hó 18-ikán, azaz vasárnap, Szent-Anna-u. 22. sz. alatt. Tek. Halász Péter építőmester táncztermébe, (a kath. Gimnásiummal szembe.)

A kiknek szándékuk van tánczolni tanulni, sziveskedjenek jelentkezni a táncziskola helyiségében minden nap este 8 órától, 11 óráig.

Tandij személyenként 10 korona, haladók részére 5 korona.

Becsés pártfogásukat kérve, maradok kíváló tisztelettel

Szabó Miklós

okl. táncztanító.

**Donoqán és Somossy
Debreczen,
Kistemplombazár.**

Meglepő szép
tavaszi ujdonságok
érkeztek

női divatkelmekben, Voile de laine, selyem szövetek, ruha vásznakban.

Óriási választék napernyőkben

Szalmakalap lakk

minden színben kapható

Neumann Gyula

festékkirálynál

Hatvan-utca 8.

MEGLEPŐ,
SZINTE CSODALATOS
GYÓGYEREDMÉNYEK

**PAPTAMASI
LITHIUM-GYÓGYVIZ**

gyomor-, vese-, hólyag- és
bélbántalmaknál, valamint
asthma, bronchiale, kűsz-
vény és húgysavas diathe-
sis eseteiben.

Debreczenben kapható:

KONTSEK GÉZA

fűszer- és csemege-kereskedésében,
DEBRECEN KOSSUTH-UTCA.

Aratógépeket,

kéveköttő, marokrakó és fűkaszállókat a legtelje-
sebb felelősség és kedvező fizetési feltételek
mellett szállít olcsóbban, mint bárhol

BAGI ISTVÁN

gazdasági gépműhelye és gépraktára

mint szakértő iparos, díjmentesen felszereli és
munkába állítja. Ajánlja továbbá saját talmányu
szántóvető tengeri-gépeit csekély 25 koronáért da-
rabonként és általában a legolcsóbb bevásárlási
forrás gazdasági gépekben.

Tisztelettel:

Bagi István.
Kaba.

2266

Tessék ajánlatot kérni.

Eladó házhelyek!

A vasuti gépjavitó műhely
közelében a vámospércsi or-
szágut mentén fekvő ugyne-
vezett Nyilas-telepen

házhelyek

valamint felépített munkás laká-
sok kedvező részletfizetésre örök-
áron kaphatók.

Értekezhetni lehet Dr. Már-
ton Kálmán ügyvédnél Piacz-u.
44. szám. Ujfalussy-ház.

Eladó szőlő.

A Tócs-kert I. járason 1 hold,
873 négyszögöl jókarban levő szőlő,
körüli lugassal, kedvező feltételek mel-
lett eladó.

Betáblázott kölcsön van rajta
5000 korona, a legelőnyösebb fizetési
feltételekkel.

Értekezhetni a tulajdonossal **Miklós-**
utca 41. sz. alatt. 2788

Serravallo

Vasas Kina-bora.

A bécsi 1906. évi egészségügyi kiállításon
államdíjat és aranyérmét nyert.

Erősítőszert gyöngékedők, vérszegények és láb-
zók részére. Étvágygerjesztő, idegerősítő, vér-
javító szer. — Kiválóan jóízű.

Több mint 5000 orvosi elismerő nyilatkozata
Kapható:

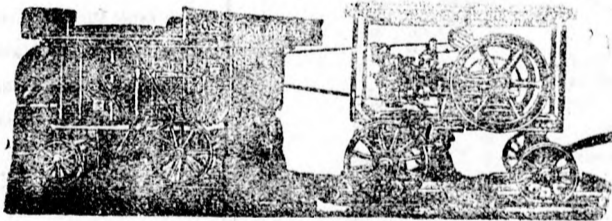
J. Serravallo-nál

Triesz-Barcola.

A gyógyszerárakban 1/2 lit. ü. 2 kor. 60 fillér,
1 lit. ü. 4 kor. 80 fill.

OSERS és BAUER.

Kizárólagos motorgyár: WIEN, XX., Dresdnerstrasse 81—83a.
Magyarországi fióktelep: BUDAPEST, VI., Podmaniczky-u. 18.

Benzinmotorok.

**Benzin-
lokomobilos**

cséplőszerelvények a legszo-
lidabb kivitelben.

Szivógázmotorok.

A jelenkor legolcsóbb üzemereje 2—3 fillér üzemköltség óra-lőerőnkint. Több száz telep
üzemben. **Elsőrendű szolid gyártmány!** Kedvező fizetési feltételek. Költségvetés és
árjegyzék ingyen. Benzin-lokomobilos cséplőszerelvényeink a többek között a következ-
zőknél tekinthetők meg üzemben: Ifj. Rohody Pál, Berczel, Szabolcsm. 4 HP. cséplő-
szerelvény. Farkas Ferencz, Berczel, Szabolcsm. 4 HP. cséplőszerelvény. Jeskó Mihály,
Csemernye, Varannó mellett, 8 HP. cséplőszerelvény. Dörner Károly, Nagyazar, Gál-
szécs mellett, 10 HP. cséplőszerelvény. Ziegler Zsigmond, Mogyorós, Mándok mellett
4 HP. cséplőszerelvény. Kovács Albert, Berencs, Pátróha mellett 4 HP. cséplőszerelvény.

Egész éven át
nyitva.

UJ TÁTRAFÜRED.

Egész éven át
nyitva.

Klimatikus gyógyhely, 1005 méter magasságban, a Magas-Tátra legvédettebb telepe. 300 mo-
dern berendezésű szoba, villanyvilágítással, légfűtéssel.

Teljesen elkülönített sanatorium

tüdőbetegek részére. Fekvő csarnokok a fenyves közepén. Hízó kúra. Saját tehenészet. Tej-
kúra. Szerum-kezelés. Vezetőorvos: Dr. SCHARL PÁL.

Pensio: lakás, villanyvilágítás, kiszolgálás, gyógy- és zenedíj, napi hétszeri étkezés 10 koronától, szobák napi 2 koronától feljebb. Modern berendezésű villák 4, 6, 8, 10 szobával, konyhával teljesen berendezve, villanyvilágítással kiadók. — Kiváló vasuti összeköttetés. Poprádról villanyos vasut.

Prospectust kívánatra a fürdőtelep igazgatósága küld.

2799

Igazgató: RÁCZ ARNOLD.

